

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๕๓

วันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายถาวร เสนเนียม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๙ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาสำคัญในคดีนี้อยู่ที่ว่า คณะบุคคลวรรจันท์ ถือได้ว่าเป็นห้างหุ้นส่วน และพลตรีหญิง จันทิมา เสนเนียม ภรรยาผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลในคณะบุคคลวรรจันท์ ถือได้ว่าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ในขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี อันจะเป็นการกระทำอันต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ซึ่งจะส่งผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลง หรือไม่

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนฟังเป็นที่ยุติว่า ตามที่มีสัญญาจัดตั้งคณะบุคคลวรรจันท์ ซึ่งระบุว่า พลตรีหญิง จันทิมา เสนเนียม ภรรยาผู้ถูกร้องที่ ๒ และพลตรีหญิง ชกานาญ จันทรวงศ์ น้องสาว ลงทุนด้วยเงินสดคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท วัตถุประสงค์จัดตั้งคณะบุคคลเพื่อรับตรวจสอบบัญชีและรับทำบัญชี สถานประกอบการ เลขที่ ๔๕ พิบูลวัฒนา สามเสนใน พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ วันที่จัดตั้ง ๓ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยผู้ร่วมคณะตกลงแต่งตั้งให้พลตรีหญิง จันทิมา เสนเนียม เป็นผู้จัดการ มีอำนาจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของคณะบุคคลนี้ทุกประการ และได้จดทะเบียนไว้กับกรมสรรพากร นั้น

แท้ที่จริงแล้ว มิได้มีการจัดตั้งคณะบุคคลกันจริง เพราะไม่ได้มีการลงทุนด้วยเงินสด คนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาทแต่อย่างใด พลตรีหญิง จันทิมาฯ คนเดียวเป็นผู้ประกอบกิจการรับตรวจสอบบัญชี และรับทำบัญชี โดยออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพียงผู้เดียว และรายได้จากการประกอบการก็เป็นของ พลตรีหญิง จันทิมาฯ คนเดียว จุดประสงค์ในการทำสัญญาจัดตั้งคณะบุคคลวรรจันท์ ก็เพื่อเป็นฐานภาษี อีกฐานหนึ่งเพื่อจะได้จ่ายภาษีน้อยลง ซึ่งถ้าหากไม่มีการแตกฐานภาษี จะต้องเสียภาษีสูงเนื่องจากจะต้อง

นำรายได้จากการตรวจสอบบัญชีและรับทำบัญชีมารวมกับรายได้อื่นของตน พลตรีหญิง ชกานาฏ จันทรวงศ์ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับการประกอบกิจการนี้ ไม่ทราบเรื่องรายรับรายจ่าย ไม่ทราบเรื่องการเสียภาษี และไม่ได้รับส่วนแบ่งจากรายได้ พลตรีหญิง ชกานาฏฯ เกี่ยวข้องเฉพาะในตอนลงนามในสัญญาจัดตั้งคณะบุคคล กับตอนที่จัดแจ้งการยกเลิกคณะบุคคลเมื่อปี ๒๕๕๒ เท่านั้น ทุกอย่างเป็นเรื่องของพลตรีหญิง จันทิมาฯ ทั้งสิ้น

ดังนั้น กรณีจึงเป็นเรื่องการประกอบกิจการรับตรวจสอบบัญชีและรับทำบัญชีของพลตรีหญิงจันทิมาฯ เพียงคนเดียว มิใช่การประกอบกิจการโดยคณะบุคคลแต่อย่างใด การทำสัญญาจัดตั้งคณะบุคคลวรจันท์ ขึ้นมาก็เพื่อจะได้สามารถจดทะเบียนกับกรมสรรพากรเพื่อการเสียภาษีในฐานะคณะบุคคล เป็นการตามกฎหมายภาษีเพื่อจะได้จ่ายภาษีน้อยลง เนื่องจากการลงทุนตามที่ระบุไว้ในสัญญามีได้เกิดขึ้นจริงและมิได้มีการกระทำกิจการร่วมกัน จึงไม่ใช่กรณีที่บุคคลสองคนตกลงเข้ากันเพื่อกระทำกิจการร่วมกันอันจะเข้าองค์ประกอบเบื้องต้นของการเป็นห้างหุ้นส่วน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๒ จึงถือไม่ได้ว่า คณะบุคคลวรจันท์เป็นห้างหุ้นส่วน และพลตรีหญิง จันทิมาฯ เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน อันจะเป็นการกระทำอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ซึ่งจะส่งผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลง ส่วนการที่พลตรีหญิง จันทิมาฯ จดทะเบียนคณะบุคคลวรจันท์ต่อกรมสรรพากร ทั้งที่ไม่มีคณะบุคคลจริง ๆ จะเป็นการกระทำผิดกฎหมายอื่นหรือไม่ ไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ที่จะพิจารณาวินิจฉัย

จึงเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๙

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ